बृहन्मुंबई महानगरपालिका

परिपत्रक

विषय:- भारताचा ७९ वा स्वातंत्र्य दिन समारंभ शुक्रवार दि.१५ ऑगस्ट,२०२५

संदर्भ:- क्र.सीईआर–२०२५/प्र.क्र.२५९/राशि-१, दि.११ ऑगस्ट २०२५

भारताचा ७९ वा स्वातंत्र्य दिन समारंभ शुक्रवार दिनांक १५ ऑगस्ट,२०२५ रोजी साजरा करण्याबाबतच्या महाराष्ट्र शासनाच्या संदर्भाधीन परिपत्रकाच्या प्रती सर्व खातेप्रमुख / सहाय्यक आयुक्त यांना माहितीकरिता व योग्य त्या कार्यवाहीकरिता प्रसारित करण्यात येत आहेत.

तसेच प्रस्तुत परिपत्रक http://portal.mcgm.gov.in आणि http://mybmcemp.mcgm.gov.in /circular या संकेतस्थळांवर उपलब्ध करण्यात येत आहे.

सही/-१३.०८.२०२५
(शारदा शा.गोसावी)
प्रमुख कर्मचारी अधिकारी

सही/-१३.०८.२०२५
(किशोर गांधी)
उप आयुक्त (सामान्य प्रशासन)

महानगरपालिका आयुक्तांचे कार्यालय,
क्रमांक:प्रकअ/१८८/सर्वसा/(एमओपी/२२०)
दिनांक:१३.०८.२०२५

प्रत--(जादा----------- प्रतीसह)

माहितीकरिता व पुढील आवश्यक त्या कार्यवाहीकरिता कृपया अग्रेषित.

(लिआना लॉ.कार्डोझ)
प्रशासकीय अधिकारी (आयुक्त)
महानगरपालिका आयुक्तांचे कार्यालय

भारताचा ७९ वा स्वातंत्र्य दिन समारंभ
शुक्रवार, दिनांक १५ ऑगस्ट, २०२५

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग,
शासन परिपत्रक क्र.सीईआर-२०२५/प्र.क्र.२५९/राशि-१
राजशिष्टाचार शाखा, ३ रा मजला,
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
दिनांक : ११ ऑगस्ट, २०२५

शासन परिपत्रक

शुक्रवार, दिनांक १५ ऑगस्ट, २०२५ रोजी भारताचा ७९ वा स्वातंत्र्य दिन समारंभ साजरा करण्यात येणार आहे. राज्यात स्वातंत्र्यदिनाचा कार्यक्रम आयोजित करण्यासाठी खालीलप्रमाणे निदेश देण्यात येत आहेत :-

१) राज्यात सर्व विभागीय/जिल्हा/उप विभागीय/तालुका मुख्यालयात तसेच ग्रामपंचायत मुख्यालय येथे ध्वजारोहण करुन स्वातंत्र्यदिन साजरा करण्यात यावा.

२) विभागीय आयुक्त पुणे, नागपूर, छत्रपती संभाजीनगर, नाशिक, अमरावती व कोकण यांनी आपापल्या विभागातील तसेच जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणी ध्वजारोहण समारंभ आयोजित करण्याची योग्य ती व्यवस्था करावी.

३) राज्याचा मुख्य शासकीय कार्यक्रम मा.मुख्यमंत्री महोदयांच्या हस्ते मंत्रालय, मुंबई येथे सकाळी ९.०५ वाजता ध्वजारोहण करुन साजरा करण्यात येईल. तसेच पुणे येथे मा.राज्यपाल महोदयांच्या हस्ते ध्वजारोहण करुन साजरा करण्यात येईल.

४) काही मंत्री महोदय एकापेक्षा अधिक जिल्ह्यांचे पालकमंत्री असल्याने राष्ट्रध्वजारोहण कार्यक्रमासाठी शासनाकडून त्यांच्याकरिता एक जिल्हा निश्चित करुन देण्यात येत आहे. यानुसार त्या जिल्ह्याच्या मुख्यालयाच्या ठिकाणी त्यांच्याकडून ध्वजारोहण करण्यात येईल.

५) ध्वजारोहणाचा जिल्ह्याच्या/विभागाच्या मुख्यालयातील मुख्य शासकीय समारंभ राज्यभर एकाच वेळी म्हणजे सकाळी ९.०५ वाजता आयोजित करण्यात यावा. सदर दिवशी सकाळी ८.३५ ते ९.३५ वा. या वेळेत इतर कोणताही शासकीय किंवा निमशासकीय समारंभ आयोजित करण्यात येवू नये. जर एखाद्या कार्यालयाला अथवा संस्थेला आपला स्वत:चा ध्वजारोहण समारंभ करावयाचा असल्यास त्यांनी तो सकाळी ८.३५ वा. च्या पूर्वी किंवा ९.३५ वा.च्या नंतर आयोजित करावा.

६) राष्ट्रध्वजाला सलामी देऊन राष्ट्रगीत वाजविण्यात येईल व त्यानंतर लगेचच सावधान स्थितीत येवून राज्यगीत वाजविण्यात येईल.

७) याप्रसंगी भाषणांचा विषय हा स्वातंत्र्यदिनाचे महत्व विषद करणारा तसेच उपस्थितांना देशाची एकता व अखंडता अबाधित ठेवण्यासाठी कार्य करण्यासाठी प्रेरित करणारा असावा.

८) संबंधित उपविभागीय अधिकारी व तहसिलदार हे अनुक्रमे उपविभागीय मुख्यालय व तालुका मुख्यालय आणि सरपंच किंवा गांव प्रमुख हे ग्रामपंचायत मुख्यालय येथे ध्वजारोहण करतील.

९) समारंभास उपस्थित राहणाऱ्या सर्व व्यक्तींनी राष्ट्रीय पोषाख परिधान करावा.

१०) दिवसभरातून विविध कार्यक्रम जसे :- वृक्षारोपण, आंतर शालेय/आंतर महाविद्यालय वाद-विवाद स्पर्धा, प्रश्नमंजूषा/देशभक्तीपर निबंध व कविता स्पर्धांचे आयोजन करावे. निवडक विद्यार्थी / विद्यार्थीनींचे देशभक्तीपर गाणे/भाषणे आयोजित करावीत. शासकीय इमारतीवर

विद्युत रोषणाई करावी, एखादया विषयाचा Webinar आयोजित करावा. एनएसएस व एनवायकेएस द्वारे देशभक्तीपर मोहिम राबविण्यात यावी, तसेच देशभक्तीपर किंवा राष्ट्रीय एकात्मते संबंधातील गाण्यांचा प्रचार करावा.

११) राज्यातील सर्व सार्वजनिक व शासकीय इमारतीवर (ग्रामीण भागात सुध्दा) तसेच ऐतिहासिक महत्त्वाच्या किल्ल्यांवर (उदा.रायगड, सिंहगड, शिवनेरी, पुरंदर, वसई, प्रतापगड, दौलताबाद, सिताबर्डी) राष्ट्रध्वज उभारण्यात यावा.

१२) राष्ट्रध्वज लावण्याच्या योग्य पध्दतीबाबत शासन परिपत्रक क्रमांक : एफएलजी १०९१/३०, दिनांक २० मार्च, १९९१ व क्रमांक एफएलजी-१०९१ (२)/३०, दिनांक ५ डिसेंबर, १९९१ आणि परिपत्रक क्रमांक : एफएलजी १०९८/३४३/३०, दिनांक ११ मार्च, १९९८ अन्वये दिलेल्या सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करण्याची दक्षता घेण्यात यावी. ध्वजारोहणाची रंगीत तालीम घेतली जाईल याचीही दक्षता घ्यावी. राष्ट्रध्वज चांगल्या स्थितीत असल्याची व सूर्यास्तास उतरवला जाईल याचीही दक्षता घेण्यात यावी.

१३) स्थानिक लोकप्रतिनिधी, जिल्हा परिषद/पंचायत समिती सदस्य, नगरसेवक, स्वातंत्र्य सैनिक, शहिद जवानांच्या पत्नींना व आई-वडीलांना, शौर्य पुरस्कार विजेत्यांना, स्थानिक राजकीय पक्षांचे प्रमुख, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर समाजभूषण पुरस्कार प्राप्त व्यक्ती, स्थानिक शासकीय अधिकारी आणि प्रमुख नागरिक यांना मुख्य शासकीय कार्यक्रमास निमंत्रित करावे.

१४) विभागीय आयुक्त पुणे, नागपूर, छत्रपती संभाजीनगर, नाशिक व अमरावती हे त्यांच्या विभागीय मुख्यालयात ध्वजारोहण समारंभाची व्यवस्था करणार असल्यामुळे तेथील जिल्हाधिकाऱ्यांनी वेगळे कार्यक्रम करण्याची आवश्यकता नाही. विभागीय आयुक्त, कोकण हे कोकण भवन येथील समारंभाची व्यवस्था करतील. मंत्रालय, मुंबई येथे शासनाचा मुख्य कार्यक्रम असल्याने जिल्हाधिकारी, मुंबई शहर यांनी ध्वजारोहणाची कार्यवाही करण्याची आवश्यकता नाही.

१५) समारंभानंतर संबंधित विभागीय आयुक्त व जिल्हाधिकारी यांनी सदर समारंभास निमंत्रित केलेल्या मान्यवरांची यादी शासनास तात्काळ सादर करावी.

१६) विभागीय आयुक्त व जिल्हाधिकारी यांनी या परिपत्रकात दिलेले निदेश योग्य प्रकारे पाळण्यात येतील, याची व्यक्तीशः दक्षता घ्यावी.

१७) आचार संहिता अंमलात असल्यास खालीलप्रमाणे सूचना देण्यात येत असून सर्व संबंधितांनी दक्षता घ्यावी:-

अ) ध्वजारोहणाच्या नेहमीच्या स्थळ व वेळेमध्ये बदल करण्यात येऊ नये.

ब) कार्यक्रमाचा वापर राजकीय व्यासपीठासारखा होणार नाही याची दक्षता घ्यावी.

क) मा. पालकमंत्री/इतर मान्यवर भाषण करणार असल्यास त्यांच्या भाषणाचा आशय कुठल्याही पद्धतीने राजकीय असता कामा नये.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
MUMBAI
(Protocol)
GENERAL ADMINISTRATION DEPARTMENT

(सुनील सोनार)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत माहितीसाठी अग्रेषित :-

- मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य.

- सर्व अपर मुख्य सचिव, मंत्रालयीन विभाग
- सर्व प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालयीन विभाग.
- मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव.
- मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव
- मा. उपमुख्यमंत्री (नगर विकास व गृह निर्माण) यांचे प्रधान सचिव
- मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे प्रधान सचिव
- मा. मंत्री (राजशिष्टाचार) यांचे खाजगी सचिव
- प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
- सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई
- प्रबंधक, मूळ न्याय शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई
- प्रबंधक, लोक आयुक्त कार्यालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- प्रबंधक, महाराष्ट्र प्रशासकीय प्राधिकरण, मुंबई
- सर्व मंत्रालयीन विभाग (मंत्रालयीन विभागाच्या खालील सर्व विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुखांना कळविण्याच्या विनंतीसह.)
- पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, फोर्ट, मुंबई
- पोलीस आयुक्त मुंबई / पुणे / नागपूर / ठाणे / नाशिक / छत्रपती संभाजीनगर / सोलापूर / नवी मुंबई.
- सर्व विभागीय आयुक्त
- सर्व जिल्हाधिकारी
- महानगरपालिका आयुक्त पुणे, नागपूर, सोलापूर, कोल्हापूर, ठाणे, कल्याण अमरावती, छत्रपती संभाजीनगर, पिंपरी चिंचवड, नाशिक, नवी मुंबई, सांगली-मिरज-कुपवाड, अकोला.
- सर्व पोलीस उप महानिरिक्षक.
- सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.
- सर्व जिल्हा पोलीस अधिक्षक.
- महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मुंबई.
- संचालक, सांस्कृतिक कार्य संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, जुने सचिवालय, मुंबई.
- अध्यक्ष / उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे खाजगी सचिव
- सभापती / उप सभापती, महाराष्ट्र विधान परिषद यांचे खाजगी सचिव
- विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद / विधानसभा यांचे खाजगी सचिव
- मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
- मुख्यमंत्री यांचे जनसंपर्क अधिकारी, मुंबई
- सर्व मंत्री यांचे खाजगी सचिव
- कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग-१, मुंबई,
- कार्यकारी अभियंता, बांधकाम विभाग-२, मुंबई
- संचालक, उपवने व उद्याने, बांधकाम भवन, मुंबई.
- निवडनस्ती (राशि-१)

बृहन्मुंबई महानगरपालिका
आयुक्तांचे कार्यालय
13 AUG 2025
क्रमांक Mor/220

भारताचा ७९ वा स्वातंत्र्य दिन समारंभ
शुक्रवार, दिनांक १५ ऑगस्ट, २०२५

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग,
शासन परिपत्रक क्र.सीईआर-२०२५/प्र.क्र.२५९/राशि-१
राजशिष्टाचार शाखा, ३ रा मजला,
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
दिनांक : ११ ऑगस्ट, २०२५

शासन परिपत्रक

शुक्रवार, दिनांक १५ ऑगस्ट, २०२५ रोजी भारताचा ७९ वा स्वातंत्र्य दिन समारंभ साजरा करण्यात येणार आहे. त्यानुषंगाने खालीलप्रमाणे मान्यवरांच्या हस्ते ध्वजारोहण करण्यात येईल :-

१) राज्याचा मुख्य शासकीय कार्यक्रम मा.मुख्यमंत्री महोदयांच्या हस्ते मंत्रालय, मुंबई येथे सकाळी ९.०५ वाजता ध्वजारोहण करुन साजरा करण्यात येईल.

२) पुणे येथे मा.राज्यपाल महोदयांच्या हस्ते ध्वजारोहण करण्यात येईल.

३) राज्यामधील जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणी खालील मान्यवरांच्या हस्ते ध्वजारोहण करण्यात यावे :-

अ.क्र.	जिल्ह्यांचे पालकमंत्री / मंत्री	ध्वजारोहण करण्यात येणा-या जिल्ह्याचे नाव
१.	श्री. एकनाथ गंगुबाई संभाजी शिंदे	ठाणे
२.	श्री. अजित आशाताई अनंतराव पवार	बीड
३.	श्री. चंद्रशेखर प्रभावती कृष्णराव बावनकुळे	नागपूर
४.	श्री. छगन चंद्रभागा चंद्रकांत भुजबळ	गोंदिया
५.	श्री. राधाकृष्ण सिंधुताई एकनाथराव विखेपाटील	अहिल्यानगर
६.	श्री. चंद्रकांत (दादा) सरस्वती बच्चु पाटील	सांगली
७.	श्री. गिरीश गिता दत्तात्रय महाजन	नाशिक
८.	श्री. गणेश सुभद्रा रामचंद्र नाईक	पालघर
९.	श्री. गुलाबराव रेवाबाई रघुनाथ पाटील	जळगांव
१०.	श्री. दादाजी रेश्माबाई दगडू भुसे	अमरावती
११.	श्री. संजय प्रमीला दुलिचंद राठोड	यवतमाळ
१२.	श्री. उदय स्वरुपा रविंद्र सामंत	रत्नागिरी
१३.	श्री. जयकुमार नयनकुवर जितेंद्रसिंह रावल	धुळे
१४.	श्रीमती. पंकजा प्रज्ञा गोपीनाथ मुंडे	जालना
१५.	श्री. अतुल लिलावती मोरेश्वर सावे	नांदेड
१६.	डॉ. अशोक जनाबाई रामाजी वुईके	चंद्रपूर
१७.	श्री. शंभुराज विजयादेवी शिवाजीराव देसाई	सातारा
१८.	ॲड आशिष मिनल बाबाजी शेलार	मुंबई उपनगर
१९.	श्री. दत्तात्रय गिरीजाबाई विठोबा भरणे	वाशिम
२०.	कु. आदिती वरदा सुनिल तटकरे	रायगड

२१.	श्री. शिवेंद्रसिंह अरुणाराजे अभयसिंहराजे भोसले	लातूर
२२.	ॲड माणिकराव सरस्वती शिवाजी कोकाटे	नंदुरबार
२३.	श्री. जयकुमार कमल भगवानराव गोरे	सोलापूर
२४.	श्री. नरहरी सावित्रिबाई सिताराम झिरवाळ	हिंगोली
२५.	श्री. संजय सुशिला वामन सावकारे	भंडारा
२६.	श्री. संजय शकुंतला पांडूरंग शिरसाट	छत्रपती संभाजीनगर
२७.	श्री. प्रताप इंदिराबाई बाबुराव सरनाईक	धाराशिव
२८.	श्री. मकरंद सुमन लक्ष्मणराव जाधव (पाटील)	बुलढाणा
२९.	श्री. नितेश निलम नारायण राणे	सिंधुदुर्ग
३०.	श्री. आकाश सुनिता पांडूरंग फुंडकर	अकोला
३१.	श्री. प्रकाश सुशिला आनंदराव आबिटकर	कोल्हापूर
३२.	ॲड आशिष उमादेवी नंदकिशोर जयस्वाल	गडचिरोली
३३.	डॉ. पंकज कांचन राजेश भोयर	वर्धा
३४.	श्रीमती. मेघना दिपक साकोरे-बोर्डीकर	परभणी

४) राष्ट्रध्वजारोहण कार्यक्रमासाठी पालकमंत्री निश्चिती झाली नसल्यास किंवा निश्चित झालेले पालकमंत्री काही अपरिहार्य कारणामुळे कार्यक्रमस्थळी वेळेवर उपस्थित राहू न शकल्यास, विभागीय मुख्यालयी विभागीय आयुक्त आणि जिल्हा मुख्यालयी जिल्हाधिकारी हे ध्वजारोहण करतील. विभागीय आयुक्त कार्यालय, कोकण भवन येथील ध्वजारोहण विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग यांचे हस्ते करण्यात यावे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
MUMBAI
(Protocol)
GENERAL ADMINISTRATION DEPARTMENT

(सुनील सोनार)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत माहितीसाठी अग्रेषित :-

- मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य.
- सर्व अपर मुख्य सचिव, मंत्रालयीन विभाग
- सर्व प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालयीन विभाग,
- मा.राज्यपाल यांचे सचिव,
- मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव
- मा. उपमुख्यमंत्री (नगर विकास व गृह निर्माण) यांचे प्रधान सचिव
- मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे सचिव
- मा. मंत्री (राजशिष्टाचार) यांचे खाजगी सचिव
- प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
- सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई
- प्रबंधक, मूळ न्याय शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई

- प्रबंधक, लोक आयुक्त कार्यालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- प्रबंधक, महाराष्ट्र प्रशासकीय प्राधिकरण, मुंबई
- सर्व मंत्रालयीन विभाग (मंत्रालयीन विभागाच्या खालील सर्व विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुखांना कळविण्याच्या विनंतीसह.)
- पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, फोर्ट, मुंबई
- पोलीस आयुक्त मुंबई / पुणे / नागपूर / ठाणे / नाशिक / छत्रपती संभाजीनगर / सोलापूर / नवी मुंबई.
- सर्व विभागीय आयुक्त
- सर्व जिल्हाधिकारी
- महानगरपालिका आयुक्त पुणे, नागपूर, सोलापूर, कोल्हापूर, ठाणे, कल्याण अमरावती, छत्रपती संभाजीनगर, पिंपरी चिंचवड, नाशिक, नवी मुंबई, सांगली-मिरज-कुपवाड, अकोला.
- सर्व पोलीस उप महानिरिक्षक.
- सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.
- सर्व जिल्हा पोलीस अधिक्षक.
- महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मुंबई.
- संचालक, सांस्कृतिक कार्य संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, जुने सचिवालय, मुंबई.
- अध्यक्ष / उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे खाजगी सचिव
- सभापती / उप सभापती, महाराष्ट्र विधान परिषद यांचे खाजगी सचिव
- विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद / विधानसभा यांचे खाजगी सचिव
- मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
- मुख्यमंत्री यांचे जनसंपर्क अधिकारी, मुंबई
- सर्व मंत्री यांचे खाजगी सचिव
- कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग-१, मुंबई,
- कार्यकारी अभियंता, बांधकाम विभाग-२, मुंबई
- संचालक, उपवने व उद्याने, बांधकाम भवन, मुंबई.
- निवडनस्ती (राशि-१)

बृहन्मुंबई महानगरपालिका
आयुक्तांचे कार्यालय
13 AUG 2025
समय ११, १२, १३, १४, १५, १६, १७, १८
क्रमांक MOP/220

भारताचा ७९ वा स्वातंत्र्य दिन समारंभ
शुक्रवार, दिनांक १५ ऑगस्ट, २०२५

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग,
शासन परिपत्रक क्र.सीईआर-२०२५/प्र.क्र.२५९/राशि-१
राजशिष्टाचार शाखा, ३ रा मजला,
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
दिनांक : १२ ऑगस्ट, २०२५

शासन शुद्धीपत्रक

संदर्भ :- शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र. सीईआर-२०२५/प्र.क्र. २५९/राशि-१, दि.११ ऑगस्ट, २०२५

शुक्रवार, दिनांक १५ ऑगस्ट, २०२५ रोजी भारताचा ७९ वा स्वातंत्र्य दिन समारंभ साजरा करण्यात येणार आहे. यानुषंगाने संदर्भाधिन शासन परिपत्रकान्वये राज्यामधील जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणी कोणते मान्यवर ध्वजारोहण करतील याबाबत सूचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत. आता सदर शासन परिपत्रकामध्ये खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्यात येत आहे -

श्री.मंगलप्रभात प्रेमकंवर गुमनमल लोढा, मा. मंत्री, कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता हे गोंदिया जिल्हा मुख्यालयी ध्वजारोहण करतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA MUMBAI (Protocol) GENERAL ADMINISTRATION DEPARTMENT

(सुनील सोनार)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत माहितीसाठी अग्रेषित :-

- मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य.
- सर्व अपर मुख्य सचिव, मंत्रालयीन विभाग
- सर्व प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालयीन विभाग,
- मा.राज्यपाल यांचे सचिव,
- मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव
- मा. उपमुख्यमंत्री (नगर विकास व गृह निर्माण) यांचे प्रधान सचिव
- मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे सचिव
- मा. मंत्री (राजशिष्टाचार) यांचे खाजगी सचिव
- प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई

५-१२

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

दूरध्वनी क्रमांक :- २२०२३३६१ Email ID :gadproto-mh@nic.in

क्र.सीईआर-२०२५/प्र.क्र. २५९/राशि-१ दिनांक :- १२ ऑगस्ट, २०२५.

तात्काळ

प्रति,

सर्व जिल्हाधिकारी,
महाराष्ट्र राज्य

विषय – दि.१५ ऑगस्ट, २०२५ रोजी भारताचा स्वातंत्र्यदिन साजरा करण्याबाबत मार्गदर्शक सूचना

संदर्भ :- केंद्र शासनाचे पत्र क्र.१५/१/२०२३-Public, दि.०५ ऑगस्ट, २०२५.
केंद्र शासनाचे पत्र क्र.२/३/२०२५-Public, दि.०७ ऑगस्ट, २०२५.

महोदय,

उपरोक्त विषयाबाबत केंद्र शासनाच्या दि.०५.०८.२०२५ व दि.०७.०८.२०२५ रोजीच्या संदर्भाधिन पत्रांच्या प्रती सोबत जोडल्या आहेत.

२. दि.१५ ऑगस्ट, २०२५ रोजी भारताचा स्वातंत्र्यदिन साजरा करण्याबाबत केंद्र शासनाने मार्गदर्शक सूचना जारी केल्या आहेत. कृपया सदर मार्गदर्शक सूचनांनुसार कार्यवाही करावी. तसेच, आपल्या अधिनस्त कार्यालयांना देखील याबाबत अवगत करावे.

आपला,

(सुनील सोनार)
अवर सचिव, राजशिष्टाचार.

प्रत - प्रत निवडनस्ती (राशि-१)

MOST IMMEDIATE

No.2/3/2025-Public
Government of India/Bharat Sarkar
Ministry of Home Affairs/Grih Mantralaya
***

Kartavya Bhawan-3, New Delhi
Dated: 7th August, 2025

To

The Chief Secretaries of all State Governments and Administrators of all Union Territory Administrations

Subject: Independence Day Celebrations on 15th August, 2025 - Instructions

Sir/Madam,

Every year, the Independence Day is celebrated with grandeur, gaiety, fervour and enthusiasm. This year also, the Independence Day will be celebrated in a manner befitting the occasion.

2. The Independence Day Celebrations in Delhi shall consist of the following:-

(i) The Ceremony at Red Fort consisting of the presentation of a Guard of Honour by the Armed Forces and the Delhi Police to the Prime Minister (Pradhan Mantri), unfurling of the National Flag accompanied by singing of the National Anthem and firing of 21-Gun Salute, showering of flower petals by the helicopters of Indian Air Force, speech by the Prime Minister, singing of the National Anthem immediately after PM's speech, and release of tri-coloured balloons at the end.

(ii) "At Home" reception at Rashtrapati Bhawan.

3. The celebration of Independence Day Ceremony/unfurling of National Flag at State Capitals/ District Headquarters/ Sub-division/ Block / Gram Panchayat/ Villages etc. should commence in the morning after 09:00 a.m.

4 The Independence Day in States/UTs may be celebrated as under:-

(a) At State level

Unfurling of National Flag by the Chief Minister, singing of the National Anthem, presentation of Guard of Honour by the State Police/Para Military Forces/Home Guards/NCC/ Scouts, address to public by the Chief Minister followed by singing of National Anthem.

...2/-

(b) At District level

Unfurling of National Flag by Minister/Commissioner/District Magistrate; singing of National Anthem; parade by State Police personnel; Home Guards/NCC/Scouts followed by address to public by the Minister/ Commissioner/District Magistrate and singing of National Anthem.

(c) At Sub-Divisional level/Block level

Unfurling of National Flag by Sub Divisional Magistrate/Sub Divisional Officer/ Block Development Officer as the case may be; singing of National Anthem followed by address to public by the Sub Divisional Magistrate/Sub Divisional Officer/ Block Development Officer and singing of National Anthem.

(d) At Panchayat Headquarters/Villages

Unfurling of National Flag by the Sarpanch/Gram Pradhan; singing of National Anthem followed by address to public by the Sarpanch/Gram Pradhan and singing of National Anthem.

5. Swachh Bharat campaign in prominent locations

(a) Identify most prominent location of each district in the State/UT and carry out a fortnight/ month long campaign to keep it Swachh through voluntary civil action. School students, NSS, My भारत, NCC, youth organizations and social groups may be associated with this effort.

(b) Plantation of Trees campaign be held by Government Departments and Educational Institutions to spread awareness for conservation of environment, thereby making a contribution to mitigate climate changes on Earth and preserve natural environment.

6. Ek Bharat Shreshtha Bharat Programme

On the lines of Republic Day Ceremony 2025, some food/cultural events etc. may be planned in the State Capitals/UTs on the occasion of Independence Day Ceremony. The State/UT should invite participation from five other States/UTs for their Independence Day ceremony. These Guest States may send their contingent for food/cultural events etc. to promote engagement among people of different States and UTs so as to enhance mutual understanding and bonding between people of these States/UTs.

7. Efforts should be made by the States/UTs for propagating the patriotic/national integration messages and songs through the speech of the dignitaries, social media platforms etc. for Ek Bharat Shreshtha Bharat

8. **'At Home' function**

(a) 'At Home' function at Governor/LG House may be commenced in the evening (after 18:00 hrs). This function represents a diverse set of invitees apart from usual protocol based invitees, on this occasion, the following indicative categories of guests could be invited:-

- Divyangjans
- Achievers in different fields
- People who made exemplary contribution to society, including during the time of Covid.
- Eco-warriors, people who performed exemplary for environmental conservation.
- Swacchagrahi.
- References from the State/UT in PM's Man ki Baat.
- Padma awardees from the State/UT.
- NoKs of martyrs.
- Participants/winners of Olympics and other important sports events of National/ International standards.
- Exceptional educators.
- Frontline health workers.
- Children bravery awardees.
- Women Sarpanches etc.
- Student toppers
- Best researchers/innovators

(b) At least 25-50 invites may be reserved for such achievers. The names of such invitees should be announced in advance to enable the invitees to prepare for the occasion.

(c) The majority of the gathering could be under the category of special invitees under different categories. A system whereby the invitee list is generated afresh every year should be instituted, so that the opportunity is given to a broad set of people. It could be considered that a person gets an invite just once.

...4/-

(d) Special attention may be paid to the band at Governor/LG House. It should play patriotic songs and not simply songs from movies. A system of competition among school bands should be instituted whereby the winners get to perform at the Governor House during 'At Home' reception.

(e) The invitation card for Governor/LG 'At Home' should be created in a way that these are treasured for life as souvenir by the invitees, marking it as a special occasion once in life.

(f) If some good innovation has been done by the State the same can be exhibited during the 'At Home' function.

9. **Band Performance across the Nation:**

To promote patriotic fervor among citizens during the Independence Day Ceremony- 2025, Band Performance will be conducted throughout the country for the first time in around 142 prominent locations. Local administrations may be instructed to provide all the necessary support for the same.

Yours faithfully,

(Kamlesh Rabidas)
Under Secretary to the Govt. of India

IMMEDIATE

File No. 15/1/2023-Public
Government of India
Ministry of Home Affairs
(Public Section)
***

North Block, New Delhi
Dated: 05th August, 2025

To

The Chief Secretaries/ Administrators of
All State Governments / UT Administrations,
Secretaries of all Ministries/Departments of Government of India.

Subject: Strict compliance of the provisions of Flag Code of India, 2002 [as amended in 2021 & 2022] and the Prevention of Insults to National Honour Act, 1971-reg.

Sir/ Madam,

I am directed to say that the Indian National Flag represents hopes and aspirations of the people of our country and hence should occupy a position of honour. There is universal affection and respect for, and loyalty to, the National flag. Yet, a perceptible lack of awareness is often noticed amongst people as well as organizations/agencies of the Government, in regard to laws, practices and conventions that apply to display of the National Flag. Copy of 'The Prevention of Insults to National Honour Act, 1971' and 'Flag Code of India, 2002 [as amended in 2021 & 2022]' which governs the use/hoisting/display of National Flag, are available on this Ministry's website www.mha.gov.in. Salient features of the Flag Code of India, 2002 are enclosed.

2. As per clause (x) of Paragraph 2.2 of Part-II of the Flag Code of India, the National Flag made of paper may be waved by public on occasions of important national, cultural and sports events. You are requested to ensure that on the occasions of important national, cultural and sports events, Flags used by the public, made of paper are not discarded or thrown on the ground after the event. Such Flags are to be disposed of, in private, consistent with the dignity of the Flag.

3. You are also requested to undertake mass awareness programme in this regard and also to give it wide publicity through advertisements in the electronic and print media.

Yours faithfully,

Encl: As above.

Kamlesh Rabidas

(Kamlesh Rabidas)
Under Secretary to the Government of India

...2/-

Copy to:

1. President's Secretariat, Rashtrapati Bhawan, New Delhi.
2. Vice President's Secretariat, New Delhi.
3. Prime Minister's Office, South Block, New Delhi.
4. Cabinet Secretariat, New Delhi.
5. Office of all Governors.
6. Election Commission of India, New Delhi.
7. Lok Sabha Secretariat, New Delhi.
8. Rajya Sabha Secretariat, New Delhi.
9. Registrar, Supreme Court of India, New Delhi.
10. Registrar, all High Courts.
11. Office of Comptroller and Auditor General of India, New Delhi.
12. The Union Public Service Commission, New Delhi.
13. Central Vigilance Commission, New Delhi.
14. NITI Aayog, Yojana Bhawan, New Delhi.
15. All attached & Subordinate Offices of the Ministry of Home Affairs.
16. 5 Spare Copies.

Kamlesh Rabidas 5.8.25

(Kamlesh Rabidas)
Under Secretary to the Government of India

Salient Features of Flag Code of India, 2002

1. The Indian National Flag represents the hopes and aspirations of the people of India. It is the symbol of our national pride and there is universal affection and respect for, and loyalty to, the National Flag. It occupies a unique and special place in the emotions and psyche of the people of India.

2. The hoisting/use/display of the Indian National Flag is governed by the Prevention of Insults to National Honour Act, 1971 and the Flag Code of India, 2002. Some of salient features of the Flag Code of India, 2002 are listed below for the information of the public:-

   a) The Flag Code of India, 2002 was amended vide Order dated 30th December, 2021 and National Flag made of polyester or machine made Flag have been allowed. Now, the National Flag shall be made of hand spun and hand woven or **machine made**, cotton/**polyester**/wool/silk khadi bunting.

   b) A member of public, a private organization or an educational institution may hoist/display the National Flag on all days and occasions, ceremonial or otherwise, consistent with the dignity and honour of the National Flag.

   c) The Flag Code of India, 2002 was amended vide Order dated 19th July, 2022 and clause (xi) of paragraph 2.2 of Part-II of the Flag Code of India was replaced by the following clause:-

      (xi) **"where the Flag is displayed in open or displayed on the house of a member of public, it may be flown day and night;"**

   d) The National Flag shall be rectangular in shape. The Flag can be of any size but the ratio of the length to the height (width) of the Flag shall be 3:2.

   e) Whenever the National Flag is displayed, it should occupy the position of honour and should be distinctly placed.

   f) A damaged or dishevelled Flag shall not be displayed.

9-29

g) The Flag should not be flown from a single masthead simultaneously with any other flag or flags.

h) The Flag should not be flown on any vehicle except of the dignitaries mentioned in Section IX of Part III of the Flag Code, such as President, Vice-President, Prime-Minister, Governors etc

i) No other flag or bunting should be placed higher than or above or side by side with the National Flag.

Note:- For further details, the Prevention of Insults to National Honour Act, 1971 and the Flag Code of India, 2002 are available on Ministry of Home Affairs' website www.mha.gov.in.